

**МІНІСТЕРСТВО
СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
(Мінсоцполітики)**

вул. Еспланадна, 8/10, м. Київ, 01601, тел.: (044) 289-86-22; 289-70-60, факс: 289-00-98 E-mail: info@mlsp.gov.ua,
Код ЄДРПОУ 37567866, рахунок UA388201720343180001000078737 в ДКСУ м. Києва, МФО 820172

№ _____
На № 129-1/35 від 16.12.2020

**Народному депутату України
Льовочкіну С. В.**

Про посилення соціального захисту
громадян, які постраждали внаслідок
Чорнобильської катастрофи

Шановний Сергію Володимировичу!

Міністерство соціальної політики разом із Міністерством фінансів, Міністерством розвитку громад та територій і Міністерством охорони здоров'я на виконання доручення Прем'єр-міністра України Шмигала Д. А. від 30.12.2020 № 52711/1/1-20 розглянуло Ваш депутатський запит, оголошений на засіданні Верховної Ради України 18.12.2020, щодо посилення соціального захисту громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, і повідомляє.

Законом України „Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи” від 28.02.1991 № 796-ХІІ (далі – Закон № 796) визначено основні положення щодо реалізації конституційних прав громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи (далі – постраждалі громадяни), зокрема, пріоритету їхнього життя і здоров'я.

Фінансування видатків на соціальне забезпечення постраждалих громадян проводиться в межах коштів, передбачених законами про Державний бюджет України на відповідні роки за бюджетною програмою КПКВК 2501200 „Соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи” (далі – КПКВК 2501200).

У Державному бюджеті України на 2020 рік видатки за бюджетною програмою КПКВК 2501200 було передбачено в обсязі 1 977,7 млн гривень. Згідно із розпорядженнями Кабінету Міністрів України від 18.11.2020 № 1453-р та від 14.12.2020 № 1566-р за рахунок перерозподілу деяких видатків державного бюджету, передбачених Мінсоцполітики на 2020 рік, видатки на зазначену програму було збільшено на 189 млн гривень.

З урахуванням збільшення зазначених видатків станом на 31.12.2020 видатки на соціальний захист постраждалих громадян було профінансовано у сумі 2 166,7 млн грн, або у повному обсязі відповідно до річних планових призначень.

Варто зазначити, що Законом України „Про Державний бюджет України на 2021 рік” від 15.12.2020 № 1082-IX (далі – Закон № 1082) збільшено видатки за бюджетною програмою КПКВК 2501200 на 403 485,0 тис. грн порівняно з 2020 роком, сума яких становить 2 570,2 млн гривень.

Питання підвищення розмірів компенсаційних виплат постраждалим громадянам буде вирішено за умови збільшення фінансування програм соціального забезпечення зазначеної категорії громадян.

Збільшення видатків за КПКВК 2501200 вимагатиме додаткових витрат із державного бюджету, тому зазначені зміни потрібно запроваджувати комплексно з урахуванням фінансових можливостей держави та необхідності своєчасного та у повному обсязі забезпечення фінансування встановлених законодавством соціальних гарантій.

Це сприятиме забезпеченню своєчасності проведення компенсаційних виплат постраждалим громадянам протягом 2021 року.

Щодо забезпечення постраждалих громадян безкоштовними медичними послугами та ліками

Згідно із Законом України „Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення” від 19.10.2017 № 2168-VIII (далі – Закон № 2168) було запроваджено новий механізм фінансування надання медичних послуг та лікарських засобів, що входять до програми медичних гарантій, зокрема, шляхом поступового переходу на їх оплату з Державного бюджету України.

Відповідно до Закону № 2168 і Бюджетного кодексу України з 2020 року за рахунок коштів Державного бюджету України запроваджено реалізацію державних гарантій медичного обслуговування населення за програмою медичних гарантій для всіх видів медичної допомоги.

Видатки на реалізацію програми державних гарантій медичного обслуговування населення у Державному бюджеті України на 2021 рік Міністерству охорони здоров'я передбачено за бюджетною програмою КПКВК 2308060 „Реалізація програми державних гарантій медичного обслуговування населення” в обсязі 123,5 млрд гривень.

При цьому держава гарантує повну оплату з державного бюджету медичних послуг та лікарських засобів у межах програми медичних гарантій усім громадянам України, в тому числі постраждалим громадянам, та надання рівних державних гарантій для реалізації пацієнтами прав на охорону здоров'я, доступ до необхідних медичних послуг у закладах охорони здоров'я усіх форм власності, які уклали договір про медичне обслуговування населення.

Водночас наявність статусу особи, яка постраждала внаслідок Чорнобильської катастрофи, не є обов'язковою для отримання безоплатного медичного обслуговування, оскільки програма медичних гарантій передбачає надання медичної допомоги незалежно від наявності чи відсутності певного статусу.

На сьогодні питання безоплатного відпуску лікарських засобів за рецептами лікарів у разі амбулаторного лікування, зокрема, постраждалих громадян врегульовано постановою Кабінету Міністрів України від 17.08.1998 № 1303 „Про впорядкування безоплатного та пільгового відпуску лікарських засобів за

рецептами лікарів у разі амбулаторного лікування окремих груп населення та за певними категоріями захворювань” (зі змінами).

Разом з тим у 2017 році для забезпечення кожного громадянина України необхідними лікарськими засобами впроваджено програму „Доступні ліки”, якою передбачено можливість отримання безкоштовно або з незначною доплатою ліків за трьома категоріями захворювань: серцево-судинні захворювання, бронхіальна астма, цукровий діабет II типу.

Варто зауважити, що перелік законодавчо визначених пільг (в тому числі безкоштовне придбання ліків за рецептами лікарів) для постраждалих громадян залишається незмінним.

Щороку у Державному бюджеті України Міністерству охорони здоров’я як головному розпоряднику бюджетних коштів за бюджетною програмою КПКВК 2301400 „Забезпечення медичних заходів окремих державних програм та комплексних заходів програмного характеру” передбачаються видатки на закупівлю лікарських засобів та медичних виробів для забезпечення хворих на тяжкі захворювання, в тому числі на онкологічні захворювання дорослих та дітей.

Після проведення закупівель Міністерство охорони здоров’я здійснює розподіл товарів і послуг, закуплених у межах бюджетних призначень, структурним підрозділам з питань охорони здоров’я обласних та Київської міської державних адміністрацій відповідно до пункту 18 Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для виконання програм та здійснення централізованих заходів з охорони здоров’я, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17.03.2011 № 298 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 27.11.2019 № 1172).

Відповідно до частини другої статті 17 Закону № 796 постановою Кабінету Міністрів України від 04.10.1996 № 1218 затверджено Перелік спеціалізованих медичних закладів, що забезпечують лікування осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи.

Згідно з частиною п’ятою статті 16 Закону України „Основи законодавства України про охорону здоров’я” від 19.11.1992 № 2801-XII органи місцевого самоврядування здійснюють планування розвитку мережі закладів охорони здоров’я комунальної форми власності, приймають рішення про створення, припинення, реорганізацію чи перепрофілювання закладів охорони здоров’я самостійно з урахуванням плану розвитку госпітального округу.

При цьому в ході проведення медичної реформи закриття закладів охорони здоров’я та скорочення працівників не передбачається.

Крім того, з 01.04.2020 Національна служба здоров’я України укладає договори з усіма закладами охорони здоров’я, які відповідають умовам закупівлі та специфікаціям конкретних медичних послуг / груп послуг та вимогам до надавача послуг з медичного обслуговування населення, з яким головними розпорядниками бюджетних коштів укладаються договори про медичне обслуговування населення, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 28.03.2018 № 391 (зі змінами).

Відповідно до частини п’ятої статті 3 Закону № 2168 органи місцевого самоврядування можуть фінансувати місцеві програми розвитку та підтримки

комунальних закладів охорони здоров'я, зокрема, щодо оновлення матеріально-технічної бази, капітального ремонту, реконструкції, підвищення оплати праці медичних працівників (програми „місцевих стимулів”), а також місцеві програми надання населенню медичних послуг, місцеві програми громадського здоров'я та інші програми у сфері охорони здоров'я.

Заклади охорони здоров'я, які уклали договір з НСЗУ, є автономними, тобто самостійними щодо розпоряджання коштами, які вони отримують за надання послуг з медичного обслуговування населення, та витрачають кошти відповідно до бюджетного законодавства України та фінансового плану, що затверджується власником.

Щодо забезпечення житлом постраждалих громадян

Видатки на соціальний захист і соціальне забезпечення таких громадян фінансуються в межах коштів, передбачених законами про Державний бюджет України на відповідні роки, тобто виконання Закону № 796 повністю залежить від фінансових ресурсів дохідної частини державного бюджету.

Законами про Державний бюджет України на 2014–2020 роки видатків для забезпечення житлом постраждалих громадян Мінсоцполітики не передбачено.

У Бюджетних запитах на 2021–2023 роки Мінсоцполітики було сформовано потребу на забезпечення житлом постраждалих громадян та надано Міністерству фінансів пропозицію для її розгляду, однак у Законі № 1082 цю пропозицію не враховано.

Таким чином, питання будівництва (придбання) житла, зокрема, для постраждалих громадян, що перебувають на обліку громадян, які потребують поліпшення житлових умов, в органах місцевого самоврядування, може бути вирішене в разі передбачення відповідних бюджетних видатків у державному бюджеті на зазначені цілі.

Водночас статтями 30 і 31 Закону України „Про місцеве самоврядування в Україні” від 21.05.1997 № 280/97-ВР визначено, що питання обліку громадян, які відповідно до законодавства потребують поліпшення житлових умов, розподілу та надання згідно із законодавством житла, що належить до комунальної власності, сприяння розширенню житлового будівництва, надання громадянам, які мають потребу в житлі, допомоги в будівництві, в отриманні кредитів, зокрема пільгових, та субсидій для будівництва чи придбання житла, організації за рахунок власних коштів і на пайових засадах будівництва, реконструкції та ремонту житлових будинків належать до компетенції органів місцевого самоврядування.

Відповідно до статті 71 Бюджетного кодексу України (далі – Кодекс) на соціально-економічний розвиток регіонів, виконання інвестиційних проектів, будівництво і придбання житла окремим категоріям громадян відповідно до законодавства спрямовуються капітальні видатки бюджету розвитку місцевих бюджетів.

Програми підтримки будівництва (реконструкції) житла для окремих категорій громадян згідно зі статтею 91 Кодексу належать до видатків місцевих бюджетів, що можуть проводитись з усіх місцевих бюджетів.

Крім того, статтею 63 Закону № 796 передбачено, що витрати, пов'язані з реалізацією цього Закону, фінансуються за рахунок коштів державного і місцевого бюджетів та з інших джерел, не заборонених законодавством.

Тому для забезпечення житлом постраждалих громадян можуть залучатися кошти з місцевих бюджетів та з інших джерел, не заборонених законодавством.

Щодо пенсійного забезпечення постраждалих громадян

З метою гарантування однакових умов обчислення пенсій всім учасникам ліквідації аварії на Чорнобильській АЕС, щодо яких встановлено причинний зв'язок інвалідності з Чорнобильською катастрофою, Мінсоцполітики розроблено та Урядом подано до Верховної Ради України проект Закону України „Про внесення змін до Закону України „Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи” щодо підвищення рівня пенсійного забезпечення окремих категорій осіб” (реєстраційний номер 4555 від 29.12.2020) (далі – проект Закону).

У проекті Закону передбачено, зокрема, для обчислення пенсії по інвалідності відповідно до Закону № 796 особам із числа учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, визначених статтею 10 цього Закону, щодо яких встановлено причинний зв'язок інвалідності з Чорнобильською катастрофою, а також особам, які брали безпосередню участь у ліквідації інших ядерних аварій та їх наслідків, у ядерних випробуваннях, у військових навчаннях із застосуванням ядерної зброї і внаслідок цього стали особами з інвалідністю, і пенсії у зв'язку з втратою годувальника внаслідок Чорнобильської катастрофи та осіб з їх числа за бажанням заявника заробітна плата обчислюється з п'ятикратного розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня відповідного року.

Потрібно зауважити, що в умовах першочерговості реалізації заходів, спрямованих на врегулювання кризових явищ (у тому числі пов'язаних із поширенням коронавірусної хвороби), Уряд вживає заходів для забезпечення належного рівня соціальної підтримки всіх категорій населення, зокрема постраждалих громадян.

Зокрема, Мінсоцполітики розроблено проект Закону України „Про внесення змін до Закону України „Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи” щодо посилення соціального захисту” (далі – законопроект).

Законопроектом пропонується внести зміни та доповнення до Закону № 796, а саме: уточнити правовий статус дитини, потерпілої від Чорнобильської катастрофи, відповідно до норм Сімейного кодексу України; визначити тривалість відпустки громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, у календарних днях відповідно до Закону України „Про відпустки” від 15.11.1996 № 504/96-ВР; доповнити посиланням на Закон України „Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи” від 27.02.1991 № 791а-ХІІ (далі – Закон № 791а) з метою визначення категорій зон радіоактивного забруднення; доповнити визначенням поняття „зони посиленого радіоекологічного контролю” відповідно

до Закону № 791а; передбачити право на отримання санаторно-курортної путівки без права лікування для осіб, які супроводжують постраждалих громадян віднесених до категорії 1, які мають інвалідність I групи та за висновком лікаря потребують постійного стороннього догляду чи допомоги.

Крім того, законопроектом передбачається врегулювання питання організації усім дітям, потерпілим від Чорнобильської катастрофи, з числа учнів закладів загальної середньої, професійної (професійно-технічної) освіти, студентів закладів фахової передвищої освіти, розташованих на територіях радіоактивного забруднення, безоплатного харчування за відповідними фізіологічними нормами протягом усього навчального процесу шляхом виплати їм грошової компенсації за харчування, передбачивши закладу освіти право на місцевому рівні організовувати харчування, що забезпечить соціальний захист дітей.

Законопроект опрацьовано з центральними органами виконавчої влади та потребує проведення узгоджувальних процедур з метою врегулювання розбіжностей із заінтересованими органами.

Водночас постановою Кабінету Міністрів України від 16.12.2020 № 1285 внесено зміни до Регламенту Кабінету Міністрів України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18.07.2007 № 950 (зі змінами), відповідно до яких законопроект потребує погодження з Мінцифри та Національним агентством з питань запобігання корупції (§ 33 та § 37²).

Після погодження законопроект буде подано на розгляд Уряду в установленому порядку.

З повагою

Міністр

Марина ЛАЗЕБНА

МІНСОЦПОЛІТИКИ
ІНФОРМАЦІЙНА ДОВІДКА

Лист

924/0/2-21/56 від 19.01.2021 р.

Депутатський запит народного депутата України

Львовичкіна С. В. щодо необхідності посилення

соціального захисту осіб, постраждалих від

наслідків аварії на ЧАЕС

Підписано: **Лазебна Марина Володимирівна**

До документа

Кабінет Міністрів України

Доручення

№ 52711/1/1-20 від 30.12.2020р.

АСУД "ДОК ПРОФ 3"

МІНСОЦПОЛІТИКИ

924/0/2-21/56 від 19.01.2021

Лазебна Марина Володимирівна

ЕЦП Лазебна Марина Володимирівна

Сертифікат 58E2D9E7F900307B040000001CD22E00D0448200

Апарат Верховної Ради України
КАРТКА ДОКУМЕНТА

333216

Кореспонденти Лазебна М. В. Міністерство соціальної політики України (всього 1)
Вид документа Відповідь на депутатський запит
Вих. № та дата кореспондента № ДСК 924/0/2-21/56 від 19.01.2021
Реєстр. № та дата реєстрації 12709 від 19.01.2021
Арк./прим. 6/1
Стислий зміст На № 11/10-502 від 18.12.2020р. Про розгляд депзапиту народного депутата України Львовочкіна С. В. щодо необхідності посилення соціального захисту осіб, постраждалих від наслідків аварії на ЧАЕС.

Проходження документа (особа, у якої є позначка «Оригінал»)	Дата передачі оригіналу ВСК	Дата отримання оригіналу	Підпис